

ผลของโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนต่อผลสัมฤทธิ์ความรู้และความพึงพอใจ ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

ดารุณีย์ สวัสดิ์โชติดี*

ศิริรัตน์ อินทรเกษม*

พยอม สันธศิริ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบการวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลองแบบเปรียบเทียบสองกลุ่ม ภายหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชา การพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน กลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่กำลังศึกษาวิชา การพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 จำนวนทั้งหมด 146 ราย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 73 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบทดสอบวิชา การพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการและแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสแควร์และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชา การพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ทั้งนี้พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในระดับผ่านมากกว่ากลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับผ่านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.54 และ 79.45 ตามลำดับและระดับไม่ผ่าน คิดเป็นร้อยละ 9.46 และ 20.55 ตามลำดับคะแนนเฉลี่ยความรู้ของกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมโครงการมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 28.78$, $SD = 1.28$) และคะแนนเฉลี่ยการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.54$)

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการสอนในรายวิชา และจัดทำรูปแบบการดำเนินโครงการ เพื่อให้นักศึกษามีผลการเรียนดีขึ้น

คำสำคัญ : การบริการวิชาการ, โครงการบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน, ผลสัมฤทธิ์, ความพึงพอใจ

*อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

The Effect of an Integrating Academic Services and Learning Activities Program on the Learning Achievement and Satisfaction of Nursing Students at Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom

Darunee Sawasdihot*

Sirirat Intharakasem*

Phayom Sinthusiri*

Abstract

This classroom research study used a quasi-experimental design to 1) compare learning achievement of nursing students of a Maternal Child Nursing and Midwifery course between the experimental group with integrating of an academic services program and the control group; 2) compare the knowledge of nursing students before and after participation in this program; and 3) identify the satisfaction of nursing students who participated in an integrating of academic services and learning activities program. The sample was purposively selected from 146 students. The students were evenly divided between the experimental and control group. The instrument used in this study was a questionnaire, which consisted of examination of the Maternal Child Nursing and Midwifery I course, and a questionnaire on satisfaction of the nursing students who participated in the program. Data analysis was conducted using descriptive statistics with percentage, mean, standard deviation, t-test, chi-square test and content analysis.

The results showed that the learning achievement score of the study in Maternal Child Nursing and midwifery I course between the experimental group and control group were not statistically significant ($p > 0.05$). The experimental group had achievement scores 90.54%, while the control group had achievement score 79.45%. The mean of the knowledge score after participation in the integrated learning activities program was higher than before joining program, which was statistically significant ($p < 0.001$) and at a high level (mean $\bar{X} = 28.79$, S.D. = 1.28). The satisfaction after participation with the integrated learning activities program was at a good level (mean $\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.54).

According to the results, the instructor can integrate this program into lesson plan to enhance nursing student outcomes.

Keyword : academic services, integrated learning activities program, achievement, satisfaction

*Instructor, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom, Nakhon phanom University.

ความเป็นมาและความสำคัญ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยมีปรัชญาในการมุ่งผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพที่มีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล¹ มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นหลักสูตรแบบบูรณาการเฉพาะรายวิชาของกลุ่มวิชาชีพพยาบาล เน้นการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายในสถานการณ์จริงและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ² และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และกำหนดไว้ในมาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก³

สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน กำหนดให้มีการบูรณาการบริการวิชาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต ตัวบ่งชี้ที่ 2.6 ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน เกณฑ์มาตรฐานทั่วไปข้อ 2 ทุกหลักสูตรมีรายวิชาที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียนหรือจากการทำวิจัย และข้อ 5 มีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาจากการวิจัย หรือจาก

กระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ เกณฑ์มาตรฐานทั่วไปข้อ 2 มีการบูรณาการกระบวนการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์กับการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 5 การบริการทางวิชาการแก่สังคม ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคม เกณฑ์มาตรฐานข้อ 2 มีการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และข้อ 3 มีการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการวิจัย⁴ และสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก ซึ่งกำหนดไว้ในตัวบ่งชี้ที่ 8 ผลการนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและ/หรือการวิจัย ทั้งนี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกจึงต้องสอดคล้องกันและมีทิศทางเดียวกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของให้ดีขึ้น และเกิดผลลัพธ์ที่ดีแก่ผู้เรียน⁵

นอกจากการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว การวัดประเมินผลและการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่วิทยาลัยฯนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมามีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์¹ มีจำนวนนักศึกษาสอบผ่านน้อย และผลการสอบขึ้นทะเบียนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้น 1 ครั้งแรกพบว่ายังไม่บรรลุตามเกณฑ์ที่สภาการพยาบาลกำหนดไว้ โดยเฉพาะวิชาการพยาบาลมารดาทารก และวิชาการผดุงครรภ์พบว่ามีจำนวนผู้ที่สอบผ่านน้อยเช่นกัน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนพบว่า

ในภาคทฤษฎีมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มทักษะประสบการณ์จริงเกี่ยวกับทักษะการตรวจครรภ์ การอาบน้ำเด็กและการให้ความรู้ คำแนะนำแก่หญิงตั้งครรภ์และครอบครัว ตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ถึงระยะหลังคลอดเป็นต้น สำหรับภาคปฏิบัติพบว่านักศึกษาได้มีการเตรียมพร้อมในการฝึกทักษะภาคปฏิบัติน้อย ขาดทักษะในการพูดต่อที่ชุมชน ไม่มีความมั่นใจ ทำให้นักศึกษาขาดบุคลิกภาพการเป็นผู้นำการให้ความรู้ด้านสุขภาพ ดังนั้นกลุ่มวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ จึงเริ่มจัดทำโครงการบริการวิชาการสู่สังคมในปี 2553 โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีเพียงบางส่วนได้เสนอแนะว่ากิจกรรมในโครงการมีประโยชน์ การจัดโครงการในระหว่างการเรียนรู้ภาคทฤษฎีจะส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง สามารถนำไปใช้ได้จริงในการฝึกปฏิบัติงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจัดทำโครงการบูรณาการบริการวิชาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในปี 2554 ในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 และผลการประเมินนักศึกษาเสนอแนะว่าการให้บริการวิชาการกับการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สามารถพัฒนาศักยภาพของการเป็นผู้นำทางด้านสุขภาพ โดยประสบการณ์จากการเข้าร่วมโครงการสามารถนำมาใช้ในการเรียนหัวข้อถัดไป และนำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติงานได้จริง⁶

ดังนั้นทางกลุ่มวิชาฯ จึงได้จัดทำโครงการบูรณาการบริการวิชาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย ในปี 2555 โดยเน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการสร้างประสบการณ์จริงและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนควบคู่กับการให้บริการวิชาการ ตลอดทั้งโครงการ การดำเนินโครงการในครั้งนี้ จึงเป็นการบูรณาการโครงการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน และบูรณาการสู่การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อ

เป็นข้อมูลและหลักฐานในการสะท้อนผลลัพธ์ของผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกของหน่วยงานได้เช่นกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 แตกต่างจากกลุ่มควบคุม
2. นักศึกษาพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน มากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ
3. นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยในชั้นเรียน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ห้อง B และ ชั้นปีที่ 3 ห้อง A ที่เรียนรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในปีการศึกษา 2554 และ 2555 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

นครพนม มหาวิทยาลัยนครพนมจำนวน 146 คนกลุ่มละ 73 คน ได้แก่

กลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ห้อง B ที่เข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมจากการการสอนตามปกติ และเรียนรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2554

กลุ่มควบคุม เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ห้อง A ที่ได้รับการสอนตามปกติในรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555

โดยคุณลักษณะของกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่มนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลรุ่นเดียวกัน แต่แยกห้องเรียนออกเป็นสองห้อง และเรียนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 กับอาจารย์ผู้สอนชุดเดียวกันและมีองค์ประกอบในการวัดประเมินผลที่คล้ายกัน

เครื่องมือในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 แผนการดำเนินการโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่หญิงตั้งครรภ์และคู่สมรสหรือผู้ดูแลเด็ก ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อย่อยได้แก่

1.1.1. การเตรียมความพร้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน การ

ดำเนินโครงการ เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบกิจกรรมในโครงการ กิจกรรมการเรียนการสอนและแบ่งกลุ่มย่อยให้นักศึกษาพบอาจารย์ประจำกลุ่ม เพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการเป็นวิทยากรให้ความรู้และการฝึกทักษะ และศึกษาค้นคว้าเนื้อหาในการให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่หญิงตั้งครรภ์และคู่สมรสหรือผู้ดูแลเด็ก ด้วยตนเอง โดยเริ่มทำเป็นกิจกรรมที่ 1 ในสัปดาห์ที่ 1 ของการเรียนตาม Course syllabus ใช้เวลา 30 นาที

1.1.2. การประเมินผลและติดตามการเตรียมความพร้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพร้อมและติดตามความก้าวหน้าในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา โดยการให้นักศึกษาแสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์จำลองในชั้นเรียน ในการเป็นวิทยากรให้ความรู้และการฝึกทักษะ เพื่อรับข้อเสนอแนะและการประเมินย้อนกลับจากเพื่อนในชั้นและอาจารย์ โดยเริ่มทำเป็นกิจกรรมที่ 2 ในสัปดาห์ที่ 3 ของการเรียนตาม Course syllabus ใช้เวลา 2-3 ชม.

1.1.3. การประเมินผลและติดตามพัฒนาการในการเตรียมความพร้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลและติดตามพัฒนาการในการปรับปรุงแก้ไขภายหลังจากที่ได้รับข้อเสนอแนะและการประเมินย้อนกลับจากเพื่อนในชั้นและอาจารย์ โดยการแสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์จำลองในชั้นเรียนอีกครั้ง ประกอบด้วย จำนวนนักศึกษาและอาจารย์ประจำกลุ่ม โดยเริ่มทำเป็นกิจกรรมที่ 3 ในสัปดาห์ที่ 4 ของการเรียนตาม Course syllabus ใช้เวลา 2-3 ชม.

1.1.4 การดำเนินโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษานำความรู้จากการเรียนการสอนในชั้นเรียนไปให้ความรู้และฝึกทักษะพื้นฐานย่อยพร้อมทั้งแจกคู่มือการเตรียมพร้อมสำหรับคุณแม่ ให้กับหญิงตั้งครรภ์และคู่สมรสหรือผู้ดูแลเด็ก และส่งเสริม การเรียน

รู้จากประสบการณ์จริง ในการให้ความรู้ด้านสุขภาพ ในหัวข้อ การส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว เลี้ยงลูกอย่างไรให้ฉลาดและแข็งแรง เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างไรให้สำเร็จ และเป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะประจำวันอยู่ที่ 1 พัฒนาการทารก โภชนาการและการบริการตรวจครรภ์ ฝึกทักษะประจำวันที่ 2 การฝึกอาบน้ำทารกและการนวดสัมผัสทารก และฝึกทักษะประจำวันที่ 3 การเตรียมคลอดและผ่อนคลายความเจ็บปวด โดยนักศึกษา ซึ่งเริ่มทำเป็นกิจกรรมที่ 4 ในสัปดาห์ที่ 5 ของการเรียนรู้ตาม Course syllabus หลังจากสิ้นสุดเนื้อหาในระยะตั้งครรรค์ ใช้เวลา 1 วัน ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอาจสามารถ

1.1.5 การประเมินผลโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลในภาพรวมเกี่ยวกับการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลกระทบ การนำความรู้จากบริการวิชาการไปใช้ประโยชน์ โดยการทำ Focus group ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการบริการวิชาการที่บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน จากนั้นให้นักศึกษานำเสนอกลุ่มละ 5-10 นาที โดยเริ่มทำเป็นกิจกรรมที่ 5 ในสัปดาห์ที่ 6 ใช้เวลา 1 ชม.และครั้งที่ 2 ในสัปดาห์ที่ 10 ของการเรียนรู้ตาม Course syllabus ใช้เวลา 1 ชม.

1.2 Course syllabus และแผนการสอนในรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้วางแผนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์¹ โดยเนื้อหาที่จะนำไปให้ความรู้ด้านสุขภาพและระยะเวลาในการทำกิจกรรมมีความสอดคล้องกับแผนการดำเนินการโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน

สอน

1.3 คู่มือการเตรียมพร้อมสำหรับคุณแม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์และคู่สมรสหรือผู้ดูแลเด็กได้ศึกษา ทำความเข้าใจด้วยตนเองที่บ้านและนำมาประกอบกับการให้ความรู้ในการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน โดยคู่มือการเตรียมพร้อมสำหรับคุณแม่ ประกอบด้วย การส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว เลี้ยงลูกอย่างไรให้ฉลาดและแข็งแรง โภชนาการในระยะตั้งครรรค์ อาการไม่สุขสบาย เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างไรให้สำเร็จ การเตรียมความพร้อมก่อนคลอด การกระตุ้นพัฒนาการและการนวดสัมผัสทารก

2. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ รายได้เฉลี่ยที่ได้รับจากครอบครัว

2.2 แบบทดสอบวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 เป็นแบบทดสอบของกลุ่มวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม ที่ใช้ในการสอบวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ตลอดภาคการศึกษา3/2554 และ 1/2555 ลักษณะข้อสอบเป็นข้อสอบคู่ขนาน จำนวน 225 ข้อ ได้แก่ ข้อสอบกลางภาคครั้งที่ 1 จำนวน 85 ข้อ กลางภาคครั้งที่ 2 จำนวน 80 ข้อและปลายภาค จำนวน 60 ข้อ ลักษณะข้อสอบเป็นแบบปรนัย ให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว โดยเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อที่ตอบถูก ได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

การแปลคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 มีคะแนนรวมผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 อยู่ในช่วง 0 – 225

คะแนน การแปลผลจากร้อยละตามเกณฑ์การวัด และประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม ดังนี้

คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ การเรียนรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการ ผดุงครรภ์ 1 อยู่ในระดับผ่าน

คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ การเรียนรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการ ผดุงครรภ์ 1 อยู่ในระดับ ไม่ผ่าน

2.3 แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มาเพื่อใช้วัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วย นมแม่ โภชนาการ พัฒนาการของทารกและการตรวจ ครรภ์ การอาบน้ำทารก และการผ่อนคลายความเจ็บ ปวด ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วม โครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียน การสอน ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 30 ข้อ ให้เลือกตอบ ใช่ และไม่ใช่ โดยเกณฑ์การ ให้คะแนน คือ ข้อคำถามเชิงบวกตอบใช่ ให้ 1 คะแนน และไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน สำหรับข้อคำถามเชิงลบตอบ ใช่ ให้ 0 คะแนน และไม่ใช่ ให้ 1 คะแนน

การแปลคะแนนความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วม โครงการ จากคะแนนรวมอยู่ในช่วง 0 – 30 คะแนน การแปลผลจากคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน 24-30 หมายถึง ความรู้และหลังก่อน เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดีมาก

คะแนน 18-23 หมายถึง ความรู้และหลังก่อน เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี

คะแนน 12-17 หมายถึง ความรู้และหลังก่อน เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 6-11 หมายถึง ความรู้และหลังก่อน เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับน้อย

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการ การเรียนการสอนเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจาก แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพ การสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาในภาค ทฤษฎี⁴ ซึ่งประกอบด้วย ข้อความรวมทั้งหมด 16 ข้อ ลักษณะของคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ

ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อยที่สุด ให้ค่า คะแนนเป็น 1

ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อย ให้ค่าคะแนน เป็น 2

ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น ปานกลาง ให้ค่า คะแนนเป็น 3

ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น มาก ให้ค่าคะแนน เป็น 4

ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น มากที่สุด ให้ค่า คะแนนเป็น 5

คะแนนรวมของความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียน การสอน จะอยู่ในช่วง 15-75 คะแนน การแปลผลจาก คะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้⁷

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 แสดงว่า ความพึงพอใจ อยู่ในระดับควรปรับปรุง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 แสดงว่า ความพึงพอใจ อยู่ในระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 แสดงว่า ความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 แสดงว่า ความพึงพอใจ อยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 แสดงว่า ความพึงพอใจ อยู่ในระดับดีมาก

โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านและนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมทางด้านภาษา จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach' s alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอหนังสือรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยแนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์ จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนการสอนรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ตามปกติ และบูรณาการร่วมกับโครงการบริการวิชาการตามแผนการดำเนินการโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ครั้งที่ 1. (สัปดาห์ที่ 1 ของการเรียนรู้ตาม Course syllabus) เป็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา

ครั้งที่ 2 (สัปดาห์ที่ 3 ของการเรียนรู้ตาม Course syllabus) เป็นการประเมินและติดตามการเตรียมความพร้อม

ครั้งที่ 3 (สัปดาห์ที่ 4 ของการเรียนรู้ตาม Course syllabus) เป็นการประเมินและติดตามพัฒนาการใน

การเตรียมความพร้อม และให้ตอบแบบทดสอบความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการ

ครั้งที่ 4 (สัปดาห์ที่ 5 ของการเรียนรู้ตาม Course syllabus) ของการเรียนรู้หลังจากสิ้นสุดเนื้อหาในระยั้งครรรค์ เป็นการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย การให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติทักษะประจำฐานย่อยพร้อม กับแจกคู่มือการเตรียมพร้อมสำหรับคุณแม่ ให้กับหญิงตั้งครรภ์และคู่สมรสหรือผู้ดูแลเด็ก จากนั้นให้ตอบแบบทดสอบความรู้หลังเข้าร่วมโครงการ และแบบสอบถามความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน

ครั้งที่ 5 (สัปดาห์ที่ 6 ของการเรียนรู้ตาม Course syllabus และหลังเสร็จสิ้นโครงการ) เป็นการประเมินผลโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนหลังสิ้นสุดโครงการ โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม และทำ Focus group

3. ดำเนินการสอบกลางภาคในสัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 9 และเมื่อเสร็จสิ้นการสอนของรายวิชาในสัปดาห์ที่ 13 ตาม Course syllabus จึงสอบปลายภาค จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียน วิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1

กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยแนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินวิจัยจากนั้นจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ตามปกติ ตาม Course syllabus ของรายวิชา ผู้วิจัยรวบรวมผลสัมฤทธิ์จากคะแนนการสอบวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนของรายวิชา

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบวัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย การเข้าร่วมการวิจัยนี้ ขึ้นอยู่กับ ความสมัครใจ โดยกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์จะปฏิเสธการ เข้าร่วมการวิจัยได้ โดยจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน ไม่มีผลต่อการเรียนการสอนอันพึงได้รับในปัจจุบันและ อนาคตโดยข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับไม่ระบุชื่อ หรือข้อมูลรายบุคคล และผลการวิจัยจะนำเสนอใน ลักษณะภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ
2. การทดสอบข้อตั้งเบื้องต้น (Assumption) ของ t-test โดยทดสอบข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ หรือไม่ ในกรณีที่พบว่าการแจกแจงข้อมูลไม่อยู่ในโค้ง ปกติ จะใช้สถิตินอนพารามิ-ตริกซ์ในการทดสอบแทน (Nonparametric test) ทดสอบลักษณะประชากรทั้ง สองกลุ่มว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้ t-test independent และ chi-square test
3. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์โดยใช้การ ทดสอบ chi-square เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการ

กับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การทดสอบ t-test dependent และหาคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการ บริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การ แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ผลการวิจัย

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ($\bar{X} = 20.20$, S.D. $\bar{X} = 1.57$ และ $\bar{X} = 20.90$, S.D. = 1.38) มีรายได้เฉลี่ยที่ได้รับจากครอบครัวต่อ เดือนใกล้เคียง ($\bar{X} = 4,376.67$, S.D. = 2462.64 และ $\bar{X} = 5,866.67$, S.D. = 3525.60) ส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.47 และ 87.67 และ เพศชายร้อยละ 10 และ 9 ตามลำดับ เมื่อทำการเปรียบเทียบลักษณะประชากรระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม ด้วย t-test พบว่าอายุ และรายได้เฉลี่ยที่ได้รับ จากครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p > .05$) และเมื่อทำการเปรียบเทียบ ด้วย chi-square test พบว่าเพศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้	กลุ่มทดลอง (n = 73)		กลุ่มควบคุม (n = 73)		χ^2
	n	%	n	%	
ผ่าน	67	90.54	58	79.45	.550*
ไม่ผ่าน	7	9.46	15	20.55	

* $p > .05$

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในระดับผ่านมากกว่ากลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในระดับผ่านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90.54 และระดับไม่ผ่านคิดเป็นร้อยละ 9.46 สำหรับกลุ่มควบคุมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในระดับผ่านมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ

79.45 และระดับไม่ผ่าน คิดเป็นร้อยละ 20.55 ตามลำดับ เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ chi-square test พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>.05$)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

คะแนนความรู้ก่อน-หลังเข้าร่วมโครงการ	Min-Max	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	14- 29	19.58	2.84	.397***
หลังเข้าร่วมโครงการ	27 - 30	28.79	1.28	

*** $p< .001$

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.001$) โดยมีพิสัยคะแนนความรู้ก่อนการเข้าร่วมโครงการในระดับปานกลางถึงดี อยู่ในช่วง 14 - 29 คะแนน $\bar{X} = 19.58$,

S.D. = 2.83 หลังเข้าร่วมโครงการมีพิสัยคะแนนในระดับดีมาก อยู่ในช่วง 27-30 คะแนน $\bar{X} = 28.97$, S.D. = 1.28 ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวม คะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดีและคะแนนหลังเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล หลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	4.11	0.38	ระดับดี
2. ท่านนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียน.....	4.16	0.60	ระดับดี
3. ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ในภาคปฏิบัติ.....	4.20	0.60	ระดับดี
4. ท่านมีความมั่นใจในการนำความรู้ไปแนะนำ...	4.43	0.62	ระดับดี
5. หัวข้อที่จัดทำโครงการน่าสนใจ สอดคล้องกับ....	4.16	0.57	ระดับดี
6. รูปแบบการดำเนินโครงการสอดคล้องกับวุฒิ...	4.03	0.47	ระดับดี
7. มีการบูรณาการเนื้อหาในรายวิชาที่สอน.....	4.40	0.60	ระดับดี
8. เนื้อหาและกิจกรรมในการจัดโครงการ.....	4.27	0.50	ระดับดี
9. รูปแบบการบริการวิชาการส่งเสริมให้ผู้เรียน....	4.37	0.51	ระดับดี
10. มีการวางแผนเตรียมโครงการและดำเนินโครงการ....	4.33	0.50	ระดับดี
11. ส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการพูด.....	4.33	0.58	ระดับดี
12. กระตุ้นให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	4.50	0.56	ระดับดี
13. เปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำด้าน....	4.20	0.51	ระดับดี
14. อาจารย์ประจำกลุ่มมีการประเมินย้อนกลับ.....	4.46	0.51	ระดับดี
15. มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์.....	4.51	0.60	ระดับดีมาก
คะแนนรวม	4.30	0.54	ระดับดี

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยการประเมินความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ($\bar{X} = 4.03 - 4.51$, S.D.= 0.38-0.60) ส่วนใหญ่ ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.04 – 4.50 มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี และมีเพียง 1 ข้อ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก $\bar{X} = 4.51$ ได้แก่ มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้

สรุปและอภิปรายผล

สมมุติฐานการวิจัยที่ 1 นักศึกษาพยาบาล กลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 แตกต่างจากกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมุติฐานดังกล่าว โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>.05$) (ตารางที่ 1) แต่ถึง

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาล กลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในระดับ ผ่านมากกว่ากลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองที่เข้าร่วม โครงการมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ในระดับผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 จำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.54 และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.46 สำหรับกลุ่มควบคุม ที่มีการจัดการเรียนการสอนตามปกติ มีคะแนนระดับ ผ่าน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.45 และไม่ผ่าน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.55 ตามลำดับ ซึ่งที่ผ่านมายัง ไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการบริการวิชาการ กับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาล มารดาทารกและการผดุงครรภ์ แต่มีการศึกษาอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ ซึ่งความสอดคล้องกับการศึกษาของซูจิตรินทะวงศ์⁹ ที่พบว่าการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการสำหรับวิชาชีพนักโภชนาการ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละคนไม่ต่ำ กว่าร้อยละ 60 จำนวน 20 คนและร้อยละ 50-59 จำนวน 5 คน และจากการศึกษาผลของการเรียนรู้ จากการให้บริการสังคมกับวิชาพัฒนาการเด็กและวิชา พัฒนาการด้านร่างกายเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขา ปฐมวัย พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูง สามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้แก่ชุมชนได้¹⁰ โดยผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายเหตุผลได้ดังนี้

การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการ เรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ จะส่งผลต่อกระบวนการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ ได้แก่ มีผล สัมฤทธิ์การเรียนรู้สูง และพัฒนาศักยภาพทางด้าน วิชาการดีขึ้น มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและ มีทัศนคติที่ดีต่อการบริการสังคม¹⁰ การเรียนรู้จากการ

แสดงบทบาทสมมุติในชั้นเรียนสู่การเรียนรู้จากการสร้าง ประสบการณ์จริงในการให้บริการวิชาการควบคู่กัน และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนตลอดทั้งโครงการ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในการ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ตรงตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรบูรณาการที่เน้นให้นักศึกษาทุกคนมีส่วน ร่วมในการจัดการเรียนการสอน สามารถเชื่อมโยง เนื้อหาที่สอนในห้องเรียนสู่การปฏิบัติในสถานจริงให้เกิด ความต่อเนื่องกัน ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น การประเมินและติดตาม ผลการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าร่วม โครงการโดยการให้นักศึกษาทุกคนแสดงบทบาทสมมุติ ในสถานการณ์จำลองในชั้นเรียน การประเมินย้อนกลับ จากเพื่อนที่สังเกตการณ์และอาจารย์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ เรียนที่แสดงบทบาทสมมุติทราบถึงข้อบกพร่อง เกิด พัฒนาการและการปรับปรุงแก้ไขในการเตรียมความ พร้อมการแสดงบทบาทสมมุติในการถ่ายทอดความ รู้ ความคิดและพฤติกรรมต่างๆ ครึ่งต่อไปให้สมบูรณ์ มากขึ้น โดยพฤติกรรมที่สังเกตได้จะเป็นข้อมูลให้กับ เพื่อนในชั้นเรียนได้อภิปราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ และนำพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้น ฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียน และ รู้จักปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม¹¹ ในขั้นตอนการวิเคราะห์อภิปราย ผลการแสดง จึงถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ที่ช่วย ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ใน สถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง¹²

อย่างไรก็ตามถึงแม้จากการศึกษาจะพบว่าผล การวิจัยครั้งนี้จะไม่สนับสนุนสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น เนื้อหาที่ เรียนในบางหัวข้อเป็นเนื้อหาทฤษฎีเฉพาะวิชาชีพจึง

ไม่สามารถนำเนื้อหาที่เรียนไปบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการได้ทั้งหมด อีกทั้งในการวัดและประเมินผลในการสอบนั้นเนื้อหาที่สอบต้องมีรายละเอียดที่ครอบคลุมเนื้อหาที่สอน ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา ซึ่งความยากง่ายอาจแตกต่างกันกับความรู้ที่หญิงตั้งครรภ์และสามีหรือผู้ดูแลเด็กจะได้รับและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนของรายวิชานักศึกษานักศึกษาทั้งสองกลุ่มจึงไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ตามปกติสามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนในระดับผ่านได้ แต่ในขณะเดียวกันเมื่อได้เข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติ จะส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในระดับผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ในจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น

สมมุติฐานที่ 2 นักศึกษาพยาบาล มีความรู้หลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน มากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมุติฐานดังกล่าว โดยพบว่านักศึกษาพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) (ตารางที่ 2) โดยมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการโดยรวมอยู่ในระดับดี และมีคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเข้าร่วมโครงการที่อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจสรุปได้ว่าการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาที่

มีความรู้ในระดับปานกลางสู่ระดับดีได้ และส่งผลให้นักศึกษาที่มีความรู้ดีอยู่แล้วให้ดีมากยิ่งขึ้น

สมมุติฐานที่ 3 นักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี

จากผลการวิจัยพบว่าสนับสนุนสมมุติฐานดังกล่าว โดยคะแนนเฉลี่ยการประเมินความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.54) ค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับดีถึงดีมาก ($\bar{X} = 4.03-4.51$, S.D. = 0.38-0.60) (ตารางที่ 3) โดยการเตรียมความพร้อมในการแสดงบทบาทสมมุติในห้องเรียน จะได้รับข้อเสนอแนะ การประเมินย้อนกลับจากเพื่อนและอาจารย์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับปัญหาและแก้ไขปัญหาไปด้วยกัน สามารถฝึกทักษะในการสื่อสารทางสังคมกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม การเปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำด้านสุขภาพในการดูแลมารดาและทารกในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาเป็นอย่างดี ทั้งด้านความรู้และการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้เกิดความมั่นใจ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการนำสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของศาสตร์สาขาต่าง ๆ เชื่อมโยงเข้าด้วยกันให้กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันจนมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในตัวเอง เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริง โดยใช้สถานการณ์ในห้องเรียนสู่สถานการณ์จริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง รวมทั้งได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่¹³

ข้อเสนอแนะ

ด้านการศึกษา ควรมีการจัดโครงการบูรณาการบริการวิชาการควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในทุกภาคการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการฝึกภาคปฏิบัติ และนำไปพัฒนาอัตลักษณ์วิชาชีพพยาบาลในนักศึกษา รวมถึงพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำทางด้านสุขภาพ

ด้านบริการวิชาการ ควรมีการจัดสรรงบประมาณและส่งเสริมให้จัดโครงการบริการวิชาการอย่างต่อเนื่องในชุมชนและขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมในการดูแลสุขภาพมารดาและทารก รวมถึงจัดทำความร่วมมือกับหน่วยงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและมีความเข้มแข็งในการดูแลสุขภาพในชุมชน รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และเป็นพื้นที่ในการจัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย

ด้านการศึกษา ควรมีการศึกษารายละเอียดของโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และการศึกษาผลของโครงการในประเด็นอื่นๆ เช่น การรับรู้ของหญิงตั้งครรภ์เกี่ยวกับสมรรถนะและอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลในการเป็นผู้นำด้านสุขภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554): วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ; 2554.

2. สถาบันพระบรมราชชนก. ประมวลรายวิชาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต 2545: สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข; 2545.
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกรฟิวดิจิทัล; 2545.
4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์; 2554.
5. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 – 2558) ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา.(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช พ.ศ. 2554). สมุทรปราการ: ออฟเซ็ทพลัส จำกัด. 2554.
6. กลุ่มวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์. การประเมินผลโครงการสายใยรักในครอบครัวไทย ภาคการเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2554. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม; 2555.
7. งานประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์วัดและประเมินผล. การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาในภาคทฤษฎี. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงสาธารณสุข; 2551.

8. ชูจิตร์ รินทะวงศ์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับวิชาชีพโภชนาการและนักกำหนดอาหาร. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ; 2550.
9. Freeman NK, Swick KJ. Early childhood teacher education students strengthen this caring and competence through service-learning. In: Anderson JB, Swick KJ, Yff J, editors. Service learning in teacher education: Enhancing the growth of new teacher their students and communities. New York: ERIC Publications; 2001.
10. เบญจวรรณ ทิมสุวรรณและรัชนี สรรเสริญ. การบูรณาการ: กระบวนทัศน์ในการประกันคุณภาพการศึกษา. การพยาบาลและการศึกษา 2555;5:2-12.
11. ทิศนา แคมมณี. (2550). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2550.
12. อารณ ใจเที่ยง. หลักการสอน. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์; 2550.
13. สันต์ ชาติทอง. การออกแบบการสอนและบูรณาการ. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์; 2550.

